Colorants naturals d'origen vegetal, una oportunitat de negoci?

Dijous 26 de febrer 2004, Barcelona

Dr. Pere Cabot:
Fase Agronòmica

AGRONOMIA DE PLANTES TINTÒRIES

Reflexionant, crec que cal fer unes consideracions prèvies com son:
- L'agronomia ha d'estar supeditada a la potencialitat colorant.
- Es necessari conèixer els requeriments edafoclimàtics de l'espècie.
- Cal analitzar prèviament les possibilitats tècniques i les modalitats de cultiu.
- Avaluació de l'economia de producció

Potencialitat colorant

Es important valorar:
- Gamma de colors que es poden extreure de l'espècie.
- Qualitat i originalitat d'aquest colors al utilitzar-los.
- Estabilitat dels colors un cop aplicats.
- Diferencies respecte als colorants de síntesi.

Modalitats de cultiu

Es refereix a la manera de cultivar. Pot ser un cultiu:
- Extensiu de secà o de regadiu.
- Intensiu.
- Ecològic.
- Utilitzant la lluita integrada.
- .....

Tècniques de cultiu

Les que poden influir més en la viabilitat del cultiu son:
- La propagació, dons cal partir d'un material vegetal amb garantia.
- Marc de plantació i requeriments hídrics i nutricionals.
- Control de males herbes.
- Mecanització de la recol·lecció.
- Tractament post-recol.lecció.

Es important també:
- Fer una valoració prèvia de la superfície de producció actual.
- Possibilitat de recol·lecció silvestre.
- Veure si es troba al mercat i esbrinar el preu de compra.
- Avaluació de la productivitat per unitat de superfície.

PROPOSTA PLA DE TREBALL

Una primera proposta, modificable després de la consulta amb als diferents agents implicats seria:
- Selecció d'espècies. per gamma de colors, possibilitats de producció i/o d'utilització, raons històriques i de marketing,....
- Espècies presents al mercat: es poden començar pels estudis d'utilització industrial.
- Realització de prova pilot a tres-quatre indrets del País amb unes 5-6 espècies seleccionades.

PROVA PILOT

Una proposta seria:
- Posta en cultiu de 5-6 espècies en tres parcel·les d'uns 1000 m^2.
- Veure la viabilitat del cultiu en diferents condicions de sòl i clima.
- Aconseguir la producció pels estudis d'utilització industrial.
- Delimitar les tècniques de cultiu que poden constituir un factor limitant.

SELECCIÓ D'ESPÈCIES

Algunes consideracions:
- Es proposa un llistat d'espècies pròpies o bé que han estat cultivades als Països Catalans (excepte la Cúrcuma).
- Pel blau, el *Polygonum tinctorum*, te millors rendiments que *Isatis tinctoria*.
- Pel groc, a més de *Reseda luteola, és* interessant per ser cultivada *Solidago canadensis.*
- Pals vermells: *Rubia tinctorum*.- Crec també, que per. la selecció definitiva de les espècies cal tenir en compte altres possibles utilitzacions tinctòries i realitzar algunes consultes prèvies.

1. PLANTES I COLORS

La major part de les plantes que ens envolten tenen capacitat de tintar les fibres animals o vegetals. Malgrat això, poques permeten aconseguir colors vius i resistents a la llum i al rentat amb detergents. La TAULA 1 mostra les plantes que usualment es fan servir per tintar teixits.

Nom comú	Nom llatí	Família	Parts utilitzades	Colors
Pastell	*Isatis tinctoria* L.	Crucíferes	Fulles	Blaus
Ginebró	*Juniperus communis* L.	Cupressàcies	Fruits	Crema, caqui
Agrimònia	*Agrimonia eupatoria* L.	Rosàcies	Part aèria	Grisos
Pixallits, dent de lleó	*Taraxacum officinale* L.	Compostes	Fulles i arrels	Grisos
Agrella	*Rumex acetosa* L.		Arrels	Grisos i marrons
Paradella obtusifòlia	*Rumex obtusifolius* L.	Poligonàcies	Part aèria	Grocs i verds
Matricària	*Chrisantemum parthemium* L.	Compostes	Part aèria	Groc pàlid
Camamilla dels tintorers	*Anthemis tinctoria* L.	Compostes	Inflorescències i fulles	Grocs
Boixac, calèndula	*Calendula officinalis* L.	Compostes	Pètals o flors senceres	Grocs
Safranó, càrtam	*Carthamus tinctorius* L.	Compostes	Flors	Grocs
Cúrcuma	*Curcuma longa* L.	Cingiberàcies	Arrels	Grocs
Morritort ruderal	*Lepidium ruderale* L.	Crucíferes	Part aèria	Grocs
Pollancre	*Populus nigra* L.	Salicàcies	Fulles Escorça	Grocs Verds
Gualda	*Reseda luteola* L.	Resedàcies	Part aèria, florida o amb llavors.	Grocs
Consolda major	*Symphytum officinale* L.	Boraginàcies	Part aèria	Grocs
Tanarida	*Tanacetum vulgare* L.	Compostes	Fulles fresques	Grocs
Julivert	*Petroselinum crispum* L.	Umbel·líferes	Tiges i fulles fresques	Grocs i grocs verdosos
Llúpol	*Humulus lupulus* L.	Cannabàcies	Part aèria	Grocs i marrons
Noguer	*Juglans regia* L.	Juglandàcies	Fulles	Marrons
Salicària	*Lythrum salicaria* L.	Litràcies	Part aèria	Marrons
Cua de cavall	*Equisetum arvense* L.	Equisetàcies	Planta	Marrons clars
Eucaliptus	*Eucaliptus globulus* Labill.	Mirtàcies	Fulles Escorça	Marrons clars Marrons foscos
Pericó	*Hypericum perforatum* L.	Gutíferes	Flors	Marrons i grocs
Marduix	*Origanum majorana* L.	Labiades	Part aèria	Marrons i grocs
Ortiga	*Urtica dioica* L.	Urticàcies	Part aèria	Marrons, grisos i grocs foscos
Ceba	*Allium cepa* L.	Liliàcies	Pellofes seques	Taronges i grocs
Rosella, gallaret	*Papaver roheas* L.	Papaveràcies	Pètals	Verd clar
Falguera aquilina	*Pteridium aquilinum* (L.) Khun	Polipodiàcies	Puntes de les fulles	Verd clar
Girasol	*Helianthus annuus* L.	Compostes	Inflorescències	Verds
Ginestola	*Genista tinctoria* L.	Lleguminoses	Part aèria (brots tendres)	Verds i grocs
Alcana, boleng roig	*Alkanna tinctoria* Tausch	Boraginàcies	Arrels	Vermells
Espunyidella groga	*Gallium verum* L.	Rubiàcies	Arrels	Vermells i taronges
Roja, rúbia	*Rubia tinctorum* L.	Rubiàcies	Arrels	Vermells i taronges

TAULA 1. Plantes utilitzades per tenyir teixits.